

Posudek diplomové práce Jiřího Mudry *Etika Ludwiga Wittgensteina*

Diplomová práce J. Mudry se zabývá povahou a vývojem názorů Ludwiga Wittgensteina na etiku, tedy na věc, která byla pro Wittgensteina na jedné straně vždy klíčová, které ale na druhé straně Wittgenstein nevěnuje tak významnou explicitní pozornost, jak bychom mohli očekávat. Wittgensteiny etické názory a postoje se tedy u něj vždy nacházejí do jisté míry "pod povrchem" a často je třeba je odkrývat a rekonstruovat, což z nich dělá zajímavý a nejednoduchý námět na diplomovou práci. A Mudra se, myslím, tohoto nejednoduchého úkolu zhostil se ctí.

První kapitola práce se týká Wittgensteinova života a díla, a tedy kontextu, do kterého jsou jeho etické názory a postoje zasazeny. (Je zcela zřejmé, že Wittgenstein byl velmi komplikovanou osobností a že k porozumění tomu, co si myslel o etice, je třeba zohlednit právě komplikovanost jeho povahy.) Další dvě kapitoly se týkají *Traktátu*: v té druhé autor shrnuje učení této knihy jako takové, ve třetí se pak soustředí specificky na to, co lze z *Traktátu* vyvodit ohledně Wittgensteinových názorů na etiku. Čtvrtá kapitola se týká Wittgensteinovy *Přednášky o etice*, která je jedinou prací, v níž se Wittgenstein soustředí zcela explicitně pouze na etiku a jež současně charakterizuje názory jeho post-traktátovského období. V páté kapitole (plus v krátkém závěru) pak autor shrnuje a kriticky hodnotí vše to, k čemu se v práci ohledně Wittgensteinových etických závěrů dopracoval.

Práce je podle mého názoru velmi pěkně napsaná a vykazuje onen druh pečlivosti, jaký se už, zdá se mi, ze studentských prací poněkud vytrácí. Je vidět, že autor své formulace skutečně váží, že se snaží proniknout k podstatě věci a nespokojit se povrchními soudy a závěry. S tím souvisí i to, že zjevně nejenom přečetl, ale i vstřebal docela široké spektrum sekundární literatury, na jehož základě buduje obrázek Wittgensteina, který se mi zdá být jak plastický, tak i srozumitelný.

Co mi připadá trošku škoda, je to, že pozdnímu Wittgensteinovi autor nevěnuje tolik pozornosti jako tomu ranému, *traktátovskému*. Pravda, Wittgenstein ve svém pozdním období explicitně o etice prakticky nic jiného než *Přednášku o etice*, kterou Mudra podrobně rozebírá, nenapsal; přesto však existují pokusy z jeho celkových pozdních filosofických postojů i nějaké postoje k etice vyvodit (viz. například Christensen, A.-M. S.: Wittgenstein and Ethics, in *The Oxford Handbook of Wittgenstein*, ed. O. Kuusela & M. McGinn, Oxford: Oxford University Press, 2011, a literatura citovaná tam). Také v závěru práce, zdá se mi, hovoří o Wittgensteinových názorech na etiku jako o vcelku stabilní soustavě a příliš se nezabývá tím, že ona dosti dramatická změna, kterou prodělaly Wittgensteinovy filosofické názory mezi jeho raným a pozdním obdobím, tj. zhruba mezi *Traktátem* a *Filosofickými zkoumánímí*, mohla stěžejně nepostihnout i jeho pohled na etiku. Bylo by zajímavé, kdyby alespoň při obhajobě formuloval svůj názor na to, jak mohla dynamika Wittgensteinova vývoje (krok od jeho absolutistického – téměř "metafyzického" - obrázku světa z *Traktátu* k pragmatistickému a pluralistickému obrázku z *Filosofických zkoumáních*) poznamenat jeho názory na etiku.

Úhrnem mohu konstatovat, že se jedná o velmi zdařilou diplomovou práci, kterou navrhuji hodnotit známkou "A".

V Hradci Králové, 18. 7. 2018

Jaroslav Peregrin